

Zondag 12 december 2021 in de Bergkerk

Voorganger: ds. Martine Nijveld

Het is vandaag een vreugdevolle zondag.
Je hoort het in de naam die deze zondag draagt: Gaudete.
Verheug je, betekent dat, wees blij.

Het feest nadert.
Zoals in lied 450 staat, het lied dat vóór het welkom muzikaal werd vertolkt:
*verblijd u, want de Heer is zeer nabij,
de Heer is zeer nabij en hij bevrijdt u.*

En zo vieren we vandaag feestelijk de maaltijd.
Maaltijd van hoop. Maaltijd van verbondenheid.
Maaltijd vol verlangen naar die wereld omgekeerd,
die Maria in haar lofzang bezingt.

En we vieren in Engelse sfeer.
We zingen liederen uit dat land aan de overkant,
dat zoveel mooie kerkliederen voortbracht.

We hoorden het verhaal van Maria en Elisabeth.
Eén van die verhalen, die in onze traditie
verbonden is geraakt met deze
tijd van advent,
tijd van verwachting.
Twee vrouwen vol verwachting.
Twee vrouwen met gerichtheid op de toekomst.
De blik naar voren.

Maar als je je in dit verhaal verdiept,
lijkt het wel op een Pinksterverhaal, bedacht ik.
Een Pinksteren in het klein.
Een feest van de Geest.

De evangelist Lucas wordt wel de evangelist van de Geest genoemd.
In zijn verhaal komen mensen in beweging,
gaan ze op reis, gaan ze op weg,
aangeraakt, voortgestuwd door de Geest, de liefdesgeest van God.
Ze horen een stem en ze geven er gehoor aan.
Zoals Maria.
Raken vol van geestkracht. Vervuld van de heilige Geest. En gaan profeteren.
Zoals Elisabeth.

Lucas laat in de eerste hoofdstukken engelen
naar de aarde gaan,
hemelse boodschappers,
hemels initiatief,
en hij vertelt hoe dit overgaat op aardse mensen,
hoe mensen de boodschap opvangen,
oppakken, doen, zich eraan overgeven.
Hoe op aarde iets nieuws beginnen kan. Iets nieuws beginnen gaat.
Als je die stem

wilt horen en doen...

Twee vrouwen.

Maria, niet getrouwd, jong, zwanger.

Elisabeth, oud, getrouwd, zwanger.

Elisabeth, zonder kind telde ze in haar tijd niet mee,

deed ze niet mee, stond ze er buiten.

En nu ze zwanger is?

Nog steeds anders dan de anderen.

Maria, die in die tijd juist door haar zwangerschap

haar waardigheid verloor.

Andere tijden, ja, maar altijd weer,

zijn er mensen die zich buiten de gemeenschap

voelen staan, merken dat ze bekeken worden, niet mee

kunnen doen, niet mee mogen doen.

Uitgelachen, bespot, onderwerp van roddel en laster.

Twee vrouwen niet op het

geijkte pad.

En wat deze twee dan doen,

lijkt zo gewoon, zo heel eenvoudig.

Maria staat op, gaat op weg, gaat naar Elisabeth,

gaat haar huis binnen en groet haar.

Elisabeth verborg zich.

Maria zoekt haar op.

En Elisabeth groet terug:

gezegend ben je.

Ze zegent Maria.

Gezegend ben je *onder de vrouwen*.

Ze geeft haar een plek onder die vrouwen.

Ze geeft haar haar plek terug.

Ze trekt haar uit haar eenzame positie de gemeenschap in.

Groet over en weer.

Zegenen.

Zegenen is: goede woorden spreken.

Met liefde, met aandacht, kijken naar de mens die voor je staat.

Gemeenschap zoeken en bevestigen.

Een groet van de één naar de ander. Respect en genegenheid.

Onze traditie om elkaar goede wensen te sturen

in deze tijd

sluit hier mooi op aan.

Maria's groet

doet Elisabeth zingen.

Elisabeths groet

doet Maria zingen.

Elisabeth zingt een Ave Maria;

Maria zingt haar Magnificat.

Dat Magnificat wordt door Huub Oosterhuis

'een vroege internationale' genoemd.

Revolutionair, ja, opruiend. Een lied voor op straat.
Je kunt het soms vergeten als je het hoort in al haar schoonheid.
Vertolkt in kerken, een klassiek muziekprogramma.
Maar het is een politiek lied, maatschappelijk.

Je kunt het niet bepaald een origineel lied noemen.
Het is opgebouwd uit het ene schriftcitaat na het andere.
Woorden van psalmen na woorden uit de profeten.
Woorden die verbinden met de aloude verhalen.
Het lied is doorspekt met citaten
en verwijzingen naar teksten
uit het Oude, het Eerste Testament.
Het wil aloude woorden doorgeven aan een nieuwe generatie.
Het wil oud vertrouwen opnieuw doen klinken.
Het doet denken aan het lied van Hanna, die opstaat uit haar verdriet.
Het doet denken aan Mirjam, die de vrouwen voorgaat in een lied,
na de doortocht door de zee.

Het lied wil hoop geven aan al die mensen
die vernederd zijn, gebroken, arm gemaakt, ontrecht,
die niet mee kunnen doen, op de wachtlijsten,
in de kou in een bos bij een grens.
Het is bepaald geen lied van 'vroeger was het beter' of 'alles moet terug naar het oude'.
Het is bepaald geen lied van 'er is toch niets aan te doen'.
Vooruit wil het, de toekomst in, openheid voor nieuwe mogelijkheden. Omkeer. Bekering.

Kan een lied mensen hoop geven?
Heeft een lied die kracht?

In het lied van Maria zit ritme en beweging.
Een zin wordt gezongen, met andere woorden herhaald.
Alsof je uitgenodigd wordt om mee te doen,
om mee te dansen.
Je plek in te nemen in die stoet, in de rij, de reidans.

In het origineel hoor je nog beter
hoe bijna elke zin met een werkwoord begint.
God is een werkwoord. Geloven is een werkwoord. Hopen is een werkwoord.

Het lied begint klein.
Altijd weer begint het klein.
Hij heeft oog gehad voor mij, zingt Maria.
In mijn lage staat, zingt een oude vertaling, mijn lage sociale status.
Ik ben gezien.
Het begint met zien en gezien worden, de ander zien als ander,
het begint met aandacht en een groet,
zoals Elisabeth Maria groet,
en Maria Elisabeth,
oog hebben voor elkaar, met open ogen leven.
Amen.